

שמות ה', שמות בני ישראל והזיקה ביניהם

בבחינה הפנימית, שהיא נקודת הקודש, הרי שכל ישראל שווים, כי כולם קדושים וטהורים, וכולם בני אֵל חַי.

זו הסיבה שעל כתפות האפוד, הקשורות לרובד העליון, מרוכזים כל השבטים בשתי אבנים, ואילו ברובד הגלוי נמצא פירוט של כל השבטים, כל אחד באבן בפני עצמה, ללמד שלכל אחד יש גוון ואור ייחודי שאיתו הוא מגלה את ה' יתברך. בנקודה העליונה יש השתוות והתכללות, כי ערכם של כל ישראל שווה מצד סגולתם, ורק מצד ההתגלות שיש הבדלים, וכל אחד הוא נשמה ייחודית שמגלה את ה' יתברך לפי ייחודיותה.

את זהותו, ומצד שני צריך להכיר באופן עמוק בהשלמה ההדדית ששניהם משלימים איש את חבירו. השמירה על הגבולות מאפשרת לכל אחד להופיע את מה שיש בו בשלמות, בכל מלוא כוחותיו, בלי מציאות של כלאיים, כעין בית כלא שחונק ודוחק את כוחותיו מלהתגלות. כך יופיעו כל הכוחות שבבריאה בצורה שלמה ובריאה, בלא דוחק וצמצום.

זהו התפקיד של מקום המקדש, שהוא בחינת הנשמה לכל ההווה כולה. במקום הקודש נעשה החיבור השלם, כי כל החלקים של המציאות יונקים את חיותם מבית המקדש. לכן בבית המקדש לא עסוקים בעבודת הפירוט של כל כוח, ולא בעבודת החילוק וההפרדה, אלא בעבודת האחדות, לחבר ולקשר את כל חלקי המציאות יחדיו. "מציין מְקַלל יְפִי אֵלֶיהֶם הוֹפִיעַ" (תהלים נ ב), ציון והמקדש הם המקום ההתכללות, ועל ידו מתגלה היופי שבהוויה כולה. כי היופי הוא פרי החיבור הנאה והמתוקן בין כל הכוחות, כשלל צבעים מרהיבים, שכל אחד חד ובהיר בצבעו, והציור הוא שילוב נכון שלהם, כשכל אחד במקומו הנכון.

כנגד האור העליון, והחושן כנגד גילוי האור על ידי ישראל.

לאור זאת, האבנים על כתפות האפוד הן המדרגה שבין הציץ לחושן. הכתפיים הן נקודת החיבור בין הראש ובין הגוף, ולכן הן מרמזות על הקשר בין הקב"ה לישראל. האבנים על כתפות האפוד רומזות על מקום מוצאם של ישראל, שנשמתם חצובה מתחת כיסא הכבוד, ומשתלשלת ממרומי מרומים לעולם הזה.

לכן באפוד נתכללו ישראל בשתי אבנים, לעומת ההתפרטות לשתיים עשרה אבנים בחושן. המספר שנים עשר הוא בחינת הריבוי, גילוי של כל אחד בגוון הייחודי שלו, והוא סוד העולם הגלוי. אך בשורש,

בציץ, באפוד ובחושן מופיע עניין השמות, שמות ה' ושמות בני ישראל. שם ה' היה מגולה בציץ, ונסתר וחבוי בתוך החושן. כמו כן שמות בני ישראל היו כתובים פעמיים, פעם אחת בחושן, שבו כל שבט היה חקוק באבן אחת, ופעם נוספת על כתפות האפוד, שם היו שתי אבנים שעל כל אחת מהן שמות שישה מהשבטים.

שם ה' הגלוי שבראש, הוא בחינת אור ה' שמאיר בגילוי בעולמות העליונים. שם מתגלה שמו בלי שום הסתר, צמצום והתלבשות. אך בירידת האור למטה, לעולמות התחתונים, שם ה' נסתר ונעלם, מתלבש ומתגלה בקרב עם ישראל. זהו היחס בין הציץ לחושן - הציץ

אחדות - מתוך החיבור אל השורש

התורה מצווה בכמה מקומות על איסור כלאיים, שלפיו אין לחבר מינים שונים הסותרים זה את זה. אולם בבגדי כהונה הותרו הכלאיים, שכן כתוב לגבי אבנטו של כהן גדול: "וְאֵת הָאֲבֶנֶט שֶׁשׁ מְשָׁנָה וְתַכְלֶת וְאֶרְגָּמָן" (שמות לט ט), ואומר רש"י במסכת יומא - "למדנו שהוא כלאים, דשש כיתנת ותכלת עמרא" (ו א). גם בציצית הותרו הכלאיים, כפי שלמדו חכמים מהמסיכות בין מצוות ציצית לאיסור שעטנז (דברים כב יא-יב). ויש לנו להבין את סיבת ההיתר.

איסור כלאיים הוא מצד האיסור לערבב שני כוחות שונים, שכן הדבר יוצר טשטוש ובלבול סדרים. ואולם, ידוע שהמגמה של המציאות היא האחדות השלמה, שבה יתאחדו ויתחברו כל חלקי המציאות יחדיו לכלל מהות אחת. אם כן, לכאורה איסור כלאיים נוגד את התכלית והמגמה של הכול - לאחד את העולם למהות אחת. מדוע איסור הכלאיים מורה שלא לחבר, אם המגמה הכללית היא אחדות וחיבור?

אלא שצריכים אנו לדעת כי אחדות אין פירושה ערבובייה בלא סדר ובלא העמדת כל דבר במקומו המדויק. אחדות איננה תוהו ובלבול סדרים. להפך, היא

מתגלה דווקא בשעה שכל דבר דובר במקומו. למעשה הסדר הוא בחינת הגבול שמעמיד כל דבר במהותו וייחודיותו, ואילו האחדות היא ממד פנימי ונעלם המופיע מתוך כל החלקים המסודרים במקומם, מעין שורש עמוק שממנו הכול יונק את חיותו. כמו האילן הנאה שיש לו גיוון של צבעים, עלים וענפים, כל יופיו נובע דווקא מהגיוון שיש בו, אך השורש הוא אחד, וממנו נובע כל זרם החיים הזורם בעץ.

השורש שמחבר ומאחד את הכול הוא הקודש. כמו שבאילן יש גזע אחד, הקודש הוא הגזע האחד של המציאות, עורק החיים הראשי שממנו מגיע השפע לכל הבחינות השונות. כל עוד עומדים החלקים לבדם, אין הם יכולים להתאחד כלל. אולם בשעה שמתקשרים אנו אל הקודש פנימה, אל ממד הנשמה שממנה נובעים כל החלקים כולם, אנו מתקשרים לשורש שבו תלוי האיחוד הגמור של המציאות.

התכלית של כל העולמות כולם היא האחדות, אך האחדות הזו אינה בחיבור חיצוני ומאולץ בין כוחות סותרים, אלא בהתקשרות עמוקה אל השורש הפנימי המשותף של כולם. לכן צריך מצד אחד שכל אחד ישמור על הגבול שלו, ולא יחדור לגבול חבירו ויטשטש

חיבור הכוחות באדם ובאומה, מכוח התורה

- העין לראייה, האוזניים לשמיעה ועוד - כך גם כלי המשכן ביטאו אורות שונים. השולחן היה השורש לכל השפע הכלכלי והברכה החומרית, המנורה הייתה השורש לחכמה ולתבונה שבאנושות, ועוד.

את כל הכלים והביטויים היה צורך להקים יחד. כדי להבין את סודה של הקמה זו, נתבונן באדם. האדם אינו אוסף של כישורונות, אלא מהות אחת שלמה, שבאה לידי ביטוי בכישורונות רבים. לכן מלבד קיומו של כל אבר לבדו, צריך שכל האיברים יהיו מחבורים לגוף אחד, ואז תוכל להיכנס הנשמה ולשרות בהם, כי רק על גוף שלם תשרה הנשמה.

חיבור האיברים הוא מלאכה מיוחדת, וכדי לעשותה צריך למעשה להתחבר אל הנשמה, שהיא השורש הכללי, ולסדר את האיברים בצורה שתתאים לנשמה. משל לתזמורת, שיש נגנים רבים, כל אחד מוכשר בכלי אחר, אך כדי שיוכלו לנגן יחדיו את המנגינה צריך מנצח. המנצח יודע את המנגינה, והוא יודע לכוון את הנגנים, כל אחד בזמנו ומקומו, ולשלבם בצורה נכונה שתשמיע את המנגינה. בנמשל, המנגינה היא הנשמה, הנגנים השונים הם אברי הגוף, והמנצח הוא האיש

התורה מתארת שמשם רבנו הוא זה שהקים את המשכן. כל האומנים שעשו את המשכן וכליו הביאו את הפריטים למשה, והוא חיבר את הכל יחד, בנה את המשכן והעמידו על תילו. חכמים במדרש מבארים, שאף אחד מהחכמים לא ידע לעשות כן, עד שבוא כולם למשה, וכשהוא ראה את כל החלקים של המשכן, מיד שרתה עליו שכינה, ומתוך כך בנה את המשכן והקימו.

לכאורה אינו מובן מדוע האומנים לא ידעו להקים את המשכן, שכן באופן פשוט קשה הרבה יותר לעשות את הכלים מאשר לחבר אותם ביחד. אם ידעו האומנים לצקת את האדנים, ולעשות את העמודים והבריחים, לכאורה הקמת המשכן הייתה אמורה להיות קלה בהרבה עבורם. אלא שבוודאי אין זה קושי טכני, אלא קושי מהותי, הנוגע אל הסוד הרוחני של המשכן. כדי להבין את הקושי, יש להבין מהי המהות הרוחנית של הקמת המשכן.

יש לדעת שהמשכן לא היה מבנה יפה עם כלים מעוצבים בלבד, אלא ביטוי לאור הרוחני העליון. כל כלי היה שיקוף וביטוי של אור רוחני אחר. משל לאברי האדם, שכל אחד מהם הוא כלי עבור כוח נפשי מיוחד

הכללי, שיודע לחבר את כל האברים לכלל גוף שלם, שיוכל לגלות דרכו את הנשמה.

הקמת המשכן הייתה החיבור של כל הכלים ביחד, איחודם למהות אחת, לכן האומנים לא יכלו לבצעה. כל אומן היה מוכשר בכלי מסוים, כי היה לו גוון רוחני פרטי שאותו הוא ידע לבטא, אך מלאכת החיבור של הכל היא מדרגה אחרת לגמרי. היא דורשת השגה רוחנית במהות הכללית של המשכן, בסוד השראת השכינה הכללית של הקב"ה על ישראל. זו מדרגתו של משה רבנו, מדרגת התורה, שהיא השורש הכללי של כולנו. לכן רק משה רבנו, ברוח הקודש ששרתה עליו, יכול היה לחבר את כל הפרטים שהובאו לפניו, ולהקים את המשכן.

לכל אחד מאיתנו יש אור מיוחד, גוון פרטי שאותו הוא בא לגלות לעולם, והשפע של אור השכינה יופיע עלינו דווקא בחיבורנו יחדיו. אחדות זו מתאפשרת רק מכוח התורה, סגולתו של משה, שנותנת לנו חיים ומכוונת כל כוח פרטי אל מקומו הנכון. התורה היא המנצח, וכל אחד מאיתנו כלי זמר נאה, וכשנתחבר יחדיו, לאור התורה, נשמיע שירה חדשה, שבה ישבחו גאולים, בגאולה שלמה במהרה.